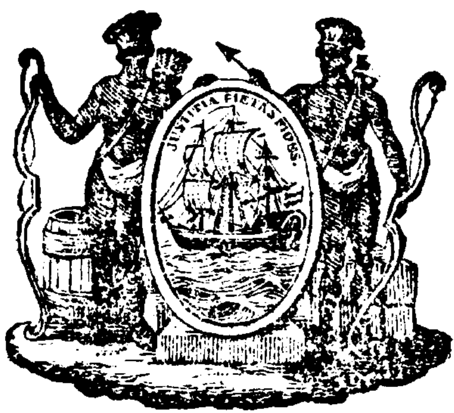
N°. 17. A°. 1834.

VRIJDAG, DEN 28sten FEBRUARIJ.

NIEUWE SURINAAMSCHE COURANT EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

Militair Bureau.

Den 27 Februarij 1834.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, is tot EERSTE LUITENANT bij de Eerste Afdeeling der Schutterij van *Paramaribo* aangesteld, de 2de Luitenant, JAN HENDRIK RETEMEIJER, van genoemde Afdeeling.

De Chef van den Staf,
R. H. ESSER.

De Verzoening in het Doodenhuis.

Toen ik in de hoofdstad, wel is waar, nog druk de *collegiën* bezocht, maar toch, op menigen lijder, reeds duchtige proeven van mijn kunstvermogen nam, geraakte ik in kennis met een' Officier van het garnizoen, wiens bezadigde toon mij bij uitnemendheid beviel. Zijne makkers noemden hem den vreedzamen. In mijne *psychologie* bragt ik hem onder de *rubriek*: « *phelgmatieke* gestellen.''

De vreedzame was, reeds sedert eenige jaren, de verloofde van een meisje, dat, in de hoogste mate, driftig en oploopend was. Freule IDA scheen bedeeld met al het vuur, hetwelk de natuur had gespaard, toen zij den Luitenant FABIAN het aanwezen gaf. Levendig van aard, ging zij, over het algemeen, voor geestig door, en kon inderdaad, allerliefst wezen, wanneer zij, veertien dagen vooruit, niets dan vrolijke partijtjes te wachten had, en verzekerd was, dat geen harer vriendinnetjes haar in opschik en bevalligheid de loef zou afsteken. In het eerst, mogt men zich van die vrijerij alles goeds voorspellen: 's meisjes rusteloos woelen bragt ook hem, nu en dan, in beweging, en zijn deftige ernst daarentegen matigde hare drift, waarvan zij, te voren, meermalen de schadelijke gevolgen ondervinden moest. Wat het publiek somwijlen voor ongepast houdt in een voorgenomen huwelijk met eenen luitenant, viel hier weg: den jongman noch het meisje ontbrak het aan middelen; en het was slechts de eigenzinnigheid der moeder, die de sluiting van het huwelijk vertraagde, tot de aanstaande schoonzoon een' hoogeren rang en eene *compagnie* zou hebben verkregen.

Intusschen waren er, bij het leger, nog vele luitenants, die langer dienst en meer aanspraak op bevordering hadden: deze moesten hem voorgaan. De gewenschte benoeming bleef dus langer uit, dan men zich na den eersten kus had voorgesteld; en daar de moeder hare dochter volstrekt niet anders, dan met eenen weidschen titel, uit hare liefdearmen wilde loslaten, moest men, in plaats van dagen of weken, ongelukkigerwijze, nog maanden en jaren wachten. Uit zulk eene langdurige vrijerij vloeijen wel eens de bitterste onaangenaamheden voort. Minnevlagen zijn kortstondig; maar rust wenscht men door alle tijden heen; en nu vraag ik: welk meisje kan rust genieten, zoo lang zij op de voltrekking van haar huwelijk wacht? Na zulk een lang gerekt uitstel, wordt de liefde gelijk oude, keurigen wijn, doch dien men in ongedekte glazen heeft laten staan: het is nog wel dezelfde kostbare drank, maar verschaald, van smaak en geur beroofd.

Kort voor dat ook de beide gelieven die treurige waarheid ondervonden, leerde ik den luitenant kennen, en verkreeg, door hem, toegang tot het huis zijner aanstaande schoonmoeder. Ik was nog getuige van de laatste schoone dagen hunner liefde: doch er volgde ras eene merkbare verkoeling, nu en dan afgewisseld door eene warmte, die gansch niet liefelijk was. Somtijds, ofschoon hij digt bij haar stond, verzocht zij, opzettelijk, een' ander', om haren mantel aan te reiken; ten gevolge van een paar woorden, die zij in het geheim met elkander hadden gewisseld, trad hij vaak, te midden van een talrijk gezelschap, eensklaps naar den hoek, waar hoed en degen stonden: slechts met veel moeite, kon ik hem dan bewegen, om toch geen opzien te verwekken, en te blijven. Toen reeds was ik zijn vertrouwde geworden. Als jong geneesheer, moest ik alles te baat nemen: in liefdezaken verleende ik overal raad en bijstand, om toch maar eene uitgebreide praktijk te krijgen.

De luitenant maakte mij deelgenoot van al zijne kwellingen. Hij kon het zijne geliefde in niets meer naar den zin maken. Iedere kwade luim werd op zijn hoofd uitgestort. Nu eens, had hij blijken van verkoeling gegeven; dan weder, had hij zich laf gedragen; laatstelijk, had zij hem verweten, dat hij haar niet verstond. Intusschen was hij nog, in alle opzigten, dezelfde als voorheen: ieder voorjaar, snelde hij haar te gemoet met het eerste lentebloempje; in Junij, was nog steeds de rozenstok, in het najaar de almanak aan de beurt; op haren verjaardag, ontbrak het nooit aan verzen; tegen kersmis, was hij nog telkens in rep en roer als weleer; doch het werd alles met koelheid en versmading opgenomen. Wat zou hij in zijne benarde omstandigheid toch aanvangen?

Ik kon hem niets beter raden, dan te trouwen. Dat middel, merkte hij aan, stond niet in zijne magt: hij kon zich zelf niet bevorderen, en het Departement van Oorlog wilde het vooreerst niet.

Ondertusschen, laten zulke vreedzamen van aard zich doorgaans slechts tot eene zekere hoogte vervoeren: de luitenant FABIAN kwam altijd weder tot rust, als hij slechts voor zich zelven de overtuiging had, dat hij in *Amors* dienst niets had verzuimd. Als zijne geliefde zonder reden klaagde, verwees hij haar eerst naar het gezond verstand. Van gezond verstand wilde zij niet hooren. Dan beriep hij zich op de noodzakelijkheid, om tevreden te zijn met hetgeen niet anders zijn kan. » Gij zijt onverdragelijk ,'' was in dat geval haar antwoord. Waren eindelijk alle bevredigingsmiddelen uitgeput, dan nam hij, ten laatste, zijne toevlugt tot de onveranderlijke besluiten des Hemels. Als zij zich over een valsch plooitje in haar kleed, hoe gering ook, troosteloos aanstelde, » men kan niet weten ,'' zeide hij dan, » waartoe die kreuken dienstig zullen zijn.''

Als eene wandeling, om het slechte weder, uitgesteld moest worden, dan was het: » de Voorzienigheid laat het regenen, opdat de zon daarna te glansrijker schijnen zou.'' En toen zij eens zat te weenen, omdat men een ander meisje, bij het zingen, meer had toegejuicht dan haar, trad hij haar nader, met deze woorden: » verlies geen moed, als mensch en u bedroeven.'' Hij was een trouwe kerkganger, en geloofde, in alle opregtheid, dat geen kwaad op deze wereld zoo groot was, of het moest den lijdzamen tot heil strekken.

In het eerst, was deze toon haar nieuw, en, gedurende eenige weken, luisterde zij nog al naar die troostgronden. Intusschen, wilde het met het goede, waartoe, volgens zijne meening, het kwade leiden moest, de bevordering namelijk, nog maar in het geheel niet lukken. Nu werd zij hoe langer hoe misnoegder, en, ondanks al zijne bezadigdheid was het voor den armen *phelgmaticus*, ter naauwernood meer uit te houden. Doch het bleef er niet bij: er mengde zich nog een ander kwaad in het spel, hetwelk aan de vredebreuk tusschen hen de laatste hand leide.

Eene dier oude vrijsters, die, juist omdat zij zelve vergeten zijn, gaarne zouden zien, dat alle meisjes nonnen wierden, had zich geheel meester weten te maken van den benevelden geest onzer morrende schoone. Zij hield haar allerlei praatjes voor; dat zij, reeds lang, met smart gezien had hoe de luitenant gedurig al onverschilliger werd; dat zijne liefde zeker tegen geene harde proeven bestand zou zijn; dat men hem verdacht hield van eenen nieuwen minnehandel met deze of gene; en wat dergelijke oorblazingen meer waren, die bij het meisje gereeden ingang moesten vinden. Door dat alles in vuur en vlam gezet, liet de arme bedrogene zich tot eenen stap vervoeren, over welks gevaarlijke dwaasheid reeds zoo vele zich beklaagd hebben. Zij wilde de liefde van haren minnaar op de proef stellen.

Op zekeren morgen, werd ik bij het ziekbed van de Freule geroepen. Ik vond haar liggen, zeer sierlijk gekleed, en klagende, genoegzaam over alles, wat den mensch slechts deren kan. De moeder stond er troosteloos naast. Zij had haar kind misschien al te lief; zij streelde haar slechts tegen op het eenige punt, waar het meisje iets redelijks verlangde, terwijl zij haar in al hare dwaasheden gaarne toegaf. Men kan ligt denken, dat mij, als jong Doctor, eene ziekte in een aanzienlijk huis, dat zelfs min of meer den toon gaf, hoogst aangenaam moest zijn. Ik nam dus, in al hare kracht mijne *diagnosis* te baat, welker belangrijkheid in de *clinice* zoo dikwerf geroemd werd, om den aard der ziekte te ontdekken; maar zie, de pols sloeg voortreffelijk; de oogen schitterden van het helderst vuur; de jeugdige blos der gezondheid dekte de frissche wangen; de

tong was zuiver: alles, ach, alles bevond zich, helaas, in den best mogelijken staat. Ik besloot daaruit, dat het eene voorgewende ongesteldheid was; schreef de onschadelijke middelen voor, waarvan *Hippocrates* zich in soortgelijke gevallen plagt te bedienen: kwam intusschen voor mijne ware meening niet uit, en gaf slechts, om de moeder te troosten, op hare angstige vraag, of er gevaar bij was, met ernst en nadruk ten antwoord: »gij kunt mij op mijn woord gelooven: ik red uwe dochter." — »Zij heeft een onbeperkt vertrouwen in u," vervolgde de moeder: »ik mogt volstrekt niet om den Professor zenden." Ik geloofde het wel: die oude, onvriendelijke heer zou ongetwijfeld weinig omslag hebben gemaakt, en mijne zwakke, onervaren jeugd scheen voor de behandeling van soortgelijke ziekten oneindig beter geschikt.

Op de straat ontmoette ik den verliefden, dien men reeds, door de derde hand, berigt van de ziekte had gegeven. Hij was zoo verschrikt, als men het van eenen *Celadon* kon verwachten, en radeloos, dat hij niet terstond naar het huis zijner hartvriendin kon snellen; doch hij durfde de *parade* niet verzuimen. Ik stelde hem gerust, en verzekerde hem, op mijn woord van eer, dat het volstrekt niet anders was, dan eene ligte verkoudheid.

Tegen den avond, begaf ik mij weder naar de gewaande zieke, want ik was nieuwsgierig naar hetgeen er van die tooneelvertooning worden zou. »Trouwe, hartelijke vriend!" zeide de moeder aangedaan door mijnen deelnemenden ijver. Op een' bescheiden' afstand van het ziekbed, zat de luitenant, verstrooid en verlegen, zoo het scheen.

« Het is toch wel gelukkig," zeide de moeder spijtig, »als men altijd zich zelven kan beheerschen: men verzuimt dan nimmer het noodzakelijke, en vervult de pligten van zijn beroep, eer men aan de behoefte van het hart voldoet."

« Hij wil maar niet gelooven, Doctor, dat ik zoo zwak ben," zuchtte IDA, wier vuurrood gelaat van hare hevige onrust getuigde. De oude vrijster zat aan het venster, en breide kousen voor de armen.

Nu was ik achter het geheim der ziekte, en zag, met verlangen, de *crisis* te gemoet. Daar ik, als jong Doctor, waarlijk tot mijn leedwezen, tijd in overvloed had, nam ik plaats bij de gezonde Dames, en knoopte met haar een' dier gesprekken aan, waarbij men, zonder inspanning, tegelijk nog wel naar iets anders kan luisteren.

« Indien ik mogt sterven, FABIAN...." lispte de Freule. »Lieve IDA, aan eene verkoudheid sterft men zoo ligt niet," hernam de luitenant vriendelijk, maar tamelijk droog. Zij begon hoe langer hoe heftiger en al weenende te spreken; verviel in den toon van de LIANE van JEAN PAUL; zeide, dat hare zalige KAROLINE haar in den droom was verschenen; en sprak veel van heimelijke gewaarwordingen en van voorgevoel. Ik zat zoo, dat ik, in den spiegel, de gansche vertooning op mijn gemak kon overzien. Hoe gevoelvoller de woorden van de Freule werden, hoe meer het gelaat van haren verloofden de uitdrukking van verstrooidheid aannam. Hij beliep zich naauwelijks (?) genoeg enkel met tusschenwerpsels, als: Hem! Zoo! Ei! Wel, wel! en dergelijke. Naderhand verhaalde hij mij, dat hij, juist dien dag, ongenoegen met zijn' Overste had gehad, en de onredelijkheid van dien Hoofdofficier hem, op dat oogenblik, veel meer door de hersenen speelde, dan de verkoudheid zijner geliefde. In zulk een' toestand, ontvalt ons weleens, onwillekeurig, en zonder dat wij er iets bij denken, de eene of andere uitdrukking, die wij wat dikwerf in den mond hebben. Toen dus de Freule, door de houding van haren minnaar zelve hoe langer hoe meer van haar stuk gebragt, half snikkend uitriep: »ja, ik gevoel het, mijn einde is nabij: spoedig zullen zij mij naar het kerkhof dragen!" hoorde men den luitenant, die reeds lang niet meer wist, waar men het over had, werktuiglijk antwoorden, met zijne gewone spreuk: »wat God doet, is welgedaan. De wille des Heeren geschiede!"

Maar verschrikkelijk was de uitwerking dier woorden. De Freule, gebelgd over zulk eene zeker wat verregaande gelatenheid en onderwerping aan den wil des Hemels, smeet mijn onschuldig medicijnfleschje tegen den grond, dat ons de scherven om de ooren vlogen. »Ga uit mijn oog!" riep zij. »Nu zie ik, wie gij zijt. Zelfs mijn dood zou u niet aandoen, gevoellooze, die gij zijt! Weg van hier! Het is voor altijd met ons uit." — »Als mijne dochter sterft, zijt gij haar moordenaar," gilde de moeder. De oude vrijster had opgehouden met breijen, en zeide, op zalvenden toon, dat zij te benijden waren, die, zoo vroeg als IDA, de nietigheid leerden inzien van alle aardsche genietingen.

« Laat mij ten minste één woord tot mijne verdediging zeggen..." stamelde de arme FABIAN. — « Doe dat liever op een' ander' tijd," fluisterde ik hem toe: « maak u thans uit de voeten, hoe eer hoe beter."

Ik bleef met de Dames alleen. « IDA, lieve IDA," zuchtte de moeder, « zulk eene geweldige gemoedsaandoening en dat in uwen toestand! Bedaar toch, bid ik u, en denk niet meer aan den deugniet." Ik nam mij voor, de kleine huichelaarster te straffen, en de oude vrijster meteen. Ik verklaarde den toestand der Freule verslimmerd, en benoemde de bejaarde vriendin tot nachtwaakster, daar de moeder zich anders te veel zou afmatten. Drie dagen moest de gezonde zieke te bed blijven, de rustverstoorster drie nachten achtereen opzitten. Eindelijk verklaarde zich de eene, tegen des Doctors gevoelen aan, voor hersteld; de andere liep het huis uit, en zwoer, nimmer een' voet weder over den drempel te zetten, zoo lang ik er nog toegelaten werd. Daarover geraakte zij met de moeder, die mij een voorbeeldeloos man noemde, in twist en onmin. Kortom, de booze vijand had zich ditmaal in zijne eigene strikken verward.

Nu gingen er verscheiden' weken om, zonder dat ik van de beide gelieven iets meer hoorde. Eenige wezenlijke en inderdaad zeer bedenkelijke zieken hadden mij al mijnen tijd geroofd. Op eenen schoonen dag in Maart, deed ik eene wandeling over het nieuwe kerkhof, waar het geboomte, ten gevolge der ongemeen vroege warmte, reeds allerwege begon uit te botten. Men verbeelde zich intusschen niet, dat ik, louter uit grilligheid, een bezoek op die plaats afleide. Neen, het geschiedde ambtshalve, en met een wezenlijk oogmerk: om, namelijk, in het doodenhuis, de nieuwe inrigtingen tot redding van schijndooden in oogenschouw te nemen. Naauwelijks tot Doctor gepromoveerd, was ik reeds, van stadswege, tot Inspecteur dier instelling benoemd. Terwijl ik zoo, langs de kronkelende en met keizand zindelijk bestrooide paden van dien godsakker, als door eenen tuin, voortwandelde, hield ik, met welgevallen, het oog gevestigd op het doodenhuis, hetwelk, in een' heerlijken stijl gebouwd, zich in de verte, achter een fraai grasperk, luisterrijk verhief. Op eene opene plaats, vond ik, zeer onverwacht, mijnen *phelgmaticus* weder. Hij stond bij een meisje, dat ruikers te koop had, en hem hare mand vol lentebloemen voorhield. Na lang kiezen en zoeken, had hij het fraaiste, wat er aan viooltjes, sleutelbloemen en krokussen voorhanden was, bijeen gezameld. »Voor wie die ruiker?" vroeg ik. — »Voor IDA," hernam hij. — »De Hemel zij gedankt! Dus zijt gij weer verzoend?" — »Och neen. Ik heb haar niet weder gezien. « Maar die ruiker?" zult gij zeggen. « Och, dat ben ik, in den lentetijd, zoo gewoon. Ik voeg er nog eenige oranjetakjes bij, en ga dan te huis die bloemen, onder haar portret, in het water zetten."

Hij sprak die woorden op kalmen, ja, ik zou haast zeggen, op koelen toon; doch zijne oogen stonden hol, en zijne wangen waren bleek. Ik moet bekennen, dat de stille, geduldige *patiënten* mij altijd het meest ter harte gaan. Ik zag mijn' armen verstooteling aan, en overleide bij mij zelven, of de zaak hier niet, door eene of andere kunstgreep, plotseling te redden zou zijn. De werking der hartstogten, inzonderheid der liefde, was mij bekend uit mijne *psychologie*. De Freule was met hare moeder in de stad, dat wist ik. Als door eene ingeving, kwam ik eensklaps op het denkbeeld, dat zij thans wel eens iets gevoelen kon van een' geheel anderen aard, dan hetgeen zij in hare voorgewende ziekte ondervond. Ik was jong, ondernemend. Zonder acht te geven op de mogelijke gevolgen van eenen dollen inval, sloeg ik den luitenant voor, om hem den zoo merkwaardigen toestel tot redding der schijndooden eens te laten zien. Onder een nietsbeduidend voorwendsel, gelastte ik het meisje met de ruikers, aan de deur te blijven wachten.

De oppasser was uitgegaan: alles begunstigde mijn ontwerp. Ik open de deur met een' looper. Wij waren alleen in het ledige, holle gebouw. Ik leide mijnen vriend alles uit: de inrigting en het onderling verband der kamers, het zonderling klokgeschal, de kunstig zaamgestelde warmteleiders; ik toonde hem de wrijfdoeken en borstels, de *elixers* en *tincturen*, door den oppasser toe te dienen, bij het eerste ontwaken uit den vreesselijken slaap, enz. Als een verstandig man, vroeg hij mij naar alles met een ernstig en wetenschappelijk doel, en geene *sentimentele* uitdrukking hoegenaamd kwam hem, in dat huis der dooden, over de lippen. « Die sierlijke, glinsterende wanden," zeide hij eindelijk schertsende, « die fraaije lampen, die handvatsels van blinkend staal, die tapijten en matrassen bewijzen wel, hoe men thans (de zaak moge op zich zelve nog zoo verschrikkelijk zijn), in alles naar sierlijkheid en bevalligheid streeft. Nu moesten er nog slechts tafeltjes met dagbladen zijn: dan hadden de dooden, bij het ontwaken, tijdverdrijf, tot men hen kwam afhalen." Ik verzocht hem om zijnen verlovingsring. Hij stond verbaasd, en begreep niet, wat ik meende. Ik zeide hem, met weinige woorden, dat ik het ontwerp had gevormd, om, nog heden, eenen duurzamen vrede te stichten tusschen hem en zijne geliefde, doch daartoe den ring noodig had. Ik nam zijne hand, en schoof hem dat kleinood, met vriendelijken dwang, van den vinger. « Zijt gij dwaas?" riep hij uit, terwijl hij nu zelf eensklaps vervuld scheen van hoop en vreugd. Doch zonder hem te antwoorden, schreef ik op een blaadje, uit mijn' brieventasch gescheurd, een paar regelen, met potlood, aan de aanstaande schoonmoeder; sloot er den ring in; maakte het briefje met een ouwel digt; spoedde mij naar het meisje, en zeide haar, dat de Luitenant een toeval had gekregen, en zij dat briefje, oogenblikkelijk, moest brengen bij de Dame, wier woning ik haar opgaf.

Vol angst en schrik, was mijn vriend mij tot beneden gevolgd, en had de boodschap gehoord. Ik verzocht hem, in eene der aangenaamste doodenkamers terug te keeren. « Om 's Hemels wil," riep hij, « wat hebt gij toch met mij voor? Wat zal er van mij worden? — « Een schijndoode," hernam ik. Hij zag mij aan, als hield hij mij voor krankzinnig. « IDA's ziekte was oorzaak van de vredebreuk: uw dood zal de verzoening bewerken. Zie, dat is een *klimax*, en die figuur is, zoowel in het dagelijksche leven, als voor den schrijver van het hoogste gewigt." Ik deelde hem het briefje aan de moeder mede. Het was van dezen inhoud:

« GENADIGE VROUW!

« Ik heb u een treurig ongeval te melden. Onze FABIAN is mij zoo even, op het kerkhof, levenloos in de armen gezonken: hoogstwaarschijnlijk een zenuwtoeval. Ik bevind mij met hem in het doodenhuis, en wend alles aan, wat de kunst vermag, maar..... Hiernevens den ring van IDA. Zij was zijn laatste woord, zijne laatste smart."

« Nu," zeide ik, « blijft u slechts de keus over, om mij, of tot een uilenspiegel te maken, en u zelven alle hoop te benemen, of stilletjes te laten begaan, en, door middel eener onschuldige grap, uwe vurigste wenschen bekroond te zien." Hij zag mij eenige oogenblikken zwijgend aan, voer toen hevig uit tegen mijn dwaas bestaan, en hield mij duizend zwarigheden voor. Intusschen, behield ik mijne tegenwoordigheid van geest, kraamde alle wondheelers werktuigen uit, zette eene menigte flesschen op de tafel, liet azijn koken, pennenveêren branden, besprengde eenen stoel met geest van hartshoorn, en bragt, kortom, de kamer in zulk eenen toestand, dat men er niets zag dan rook, dan medicijnen. Door mijne bedaardheid nog radeloozer, wierp hij zich op de matras. « Gij kunt daar blijven liggen," zeide ik, « want juist daar behoort gij in uwen tegenwoordigen toestand." Ik maakte zijn' das los, ontknoopte den uniformrok, en trachtte mij zelven gestadig bezigheid te verschaffen, om de heimelijke onrust te verbergen, die, nu ik de zaak nader inzag, ook mij min of meer begon te kwellen.

Na eenige oogenblikken, stond hij op, en riep: « ik moet weg. Ik ben aan dit alles onschuldig. Zie, hoe gij u redt uit de verlegenheid;

waarin gij u zelven hebt gebragt." Pijlsnel komt er eene koets aanrijden. « Daar zijn ze," riep ik uit, « ja, ik dacht het wel!" Mijn doode verbleekte, en zeeg sidderend neder op eenen stoel. Ik trad naar buiten. Zij waren het, IDA en hare moeder. Het gebeurde juist zoo, als ik had gedacht. Uit het portier vloog de Freule mij te gemoet, ademloos, bleek, de oogen vol tranen. « Waar is zijn lijk?" gilde zij. « Hij moet mij vergeven! Ik, die hem zoo veel onregt heb gedaan, mogt ik hem nog om vergiffenis kunnen smeeken, eer hij voor altijd de oogen sluit!" — « Hij leeft! Stel u gerust: hij is gered! Mijne vrees was te voorbarig!" riep ik haar haastig toe. — « Waar, waar?" riep zij, en vloog, als door een *instinct* geleid, regelregt naar onze kamer.

Ik hielp de moeder uit de koets. Beurtelings door droefheid en vreugd hevig geschokt, wist zij ter naauwernood, waar zij was. — « Lieve vriend, waarom ons zulk een schrik aangejaagd? Men moet toch, in dergelijke omstandigheden, eerst het einde afwachten." Ik bragt het eene en andere bij tot mijne verontschuldiging, en verklaarde, dat ik zelf niet had geweten, wat ik deed. « Zij moest het toch," voegde ik er bij, « een jong, onervaren man, vooral daar het nu zoo gelukkig was afgeloopen, maar niet ten kwade duiden."

Ook wij traden de sterfkamer in. Daar was de geliefde van den dood herrezen. FABIAN en IDA lagen in elkanders armen. Zij streelden en kusten elkander, en wisten geen van beiden, wat zij spraken. Zij wilde van hem weten, hoe hij te moede was geweest. Hij gaf op dat punt een zeer snellig antwoord: « hij wist van niets; men moest het den Doctor vragen." Ik verbood alle verklaringen, en ried haar, zich slechts te verblijden over den levenden.

De moeder trad naar hem toe, gaf hem de hand, en zeide zeer vriendelijk: « lieve zoon, gij maakt het waarlijk al te grof. Mijn Hemel! wat ziet er dat hier uit! En wat al vreemde luchten! Ik voel, dat het mijne zenuwen aantast. Komt, laat ons terstond dit schrikbarend oord verlaten!" — Ik maakte van het oogenblik gebruik, kuste haar eerbiedig de hand, en sprak op bescheiden' toon: « edele vrouw, IDA is ziek geworden; FABIAN was bijna gestorven; moet hunne liefde nog langer kwijnen? Uw verstand is waarlijk te verheven, om aan zulke nietige vooroordeelen te blijven hangen."

Het aandoenlijk voorval had haar geroerd. Zij gaf hare toestemming tot hetgeen de gelieven wenschten. Er volgde een nieuwe storm van liefkozingen en omarmingen, waarin ook mij, toevalliger wijze, eene menigte kussen te beurt viel.

Intusschen, wilde de Hemel nu ook het zijne doen, daar de menschen het hunne hadden gedaan. Juist toen wij gereed stonden, om dat hoogstzonderling *boudoir* te verlaten, trad ERNEST, des Luitenants krijgsmakker, bezweet van het loopen, de deur in, maakte *militair front*, en sprak schier buiten adem: « zoo heb ik den Heer FABIAN dan overal loopen zoeken, en heette het, ten laatste: hij ligt dood op het kerkhof! Waarachtig, dat zou jammer zijn geweest, want de Overste heeft reeds driemalen om ons gezonden. Wij zijn, God lof, eindelijk tot kapiteins benoemd."

Zoo voerde IDA, in plaats van een' gestorven Luitenant, dien zij had meenen te vinden, eenen levenden Kapitein naar huis. Zij zijn zeer gelukkig met elkander. Omtrent vele kleinigheden, waaruit anders, eerst na den trouwdag oneenigheid of twist ontspruit, hebben zij zich reeds te voren leeren verstaan. Ieder kwaad, het ergste zelfs, eene langdurige vrijaadje, heeft toch eene goede zijde. De zorgvolle behandeling der Freule in hare driedaagsche ziekte, en de redding van haren geliefden, bragten mij in groote gunst bij vele familien, die met hen in betrekking stonden. De eene prees mij al meer dan de andere. Zoo verwierf ik mij weldra eenen naam, dien ik, door zoo menige moeijelijke en belangrijke dienst, den armen in het verborgene bewezen, niet verkregen had.

In het eerst, voelde ik mijn geweten min of meer bezwaard: doch bij het opmerken der zoo algemeen heerschende kwakzalverij, stelde ik mij gerust over de mijne, die, verre van iemand nadeel te hebben gedaan, veeleer eenen gelukkigen echt had bewerkt.

(*Bloemlezing uit Buitenl. Tijdschr.*)

Reizen van eene vette Gans.

De goede toon heeft zijne vooroordeelen, en, wat het opmerkelijkst is, die vooroordeelen zijn aan gansch Europa gemeen. De gans, die onze boeren vetmesten, is voor de lagere volksklasse bestemd: niet slechts Frankrijk en Engeland, maar het minder beschaafde Schotland zelfs, verbannen haar van de tafels der aanzienlijken. Zie hier eene anekdote, waarvan die vogel de held is, en welke de gezelschappen van Edinburgh, onlangs, stof tot lagchen gaf.

— » MAGDALENA," sprak eene kleine Dame, in wit neteldoek gekleed, en vreedzaam uitgestrekt op eene *sofa*, » heeft de jager wild gezonden? Wij krijgen heden gasten."

— » Ja, Mevrouw, twee fazanten, twee patrijzen, een' kapoen, drie hazen en een' vette gans."

— » Een' vette gans! Lieve Hemel, foei, foei, waar komt hij toe! Ik wil het dier niet hebben."

— » Mijnheer houdt veel van vette ganzen," hernam de plaagzieke huishoudster.

— » MAGDALENA," hervatte Mevrouw, zonder op de laatste aanmerking te antwoorden, » men moest die gans maar opruimen, eer Mijnheer MAXWELL t' huis komt."

MAGDALENA verliet de kamer, en Miladij's bevallig hoofdje zonk weder in het kussen; het borduurwerk ontglipte hare trage vingeren, de overpeinzingen, die haar sedert drie dagen bezighielden, vermeesterden haar weder geheel en al. Ladij MAXWELL, de vrouw van een' der voornaamste ingezetenen van Edinburgh brengt slapelooze nachten door, sedert het kasteel van Holij-Rood door den afstammeling van HUGO CAPET bewoond wordt. Zij is op een middel bedacht, om zich aan het Hof van Frankrijk te doen voorstellen. Dat Hof is, wel is waar, slechts een woord, maar woorden zijn vorsten. Milord heeft partij gekozen tegen den adel; hij is een voorstander van de hervormings-bill, en een liefhebber van vette ganzen: gewaarwordingen, die het huwelijksgeluk gansch niet gunstig waren, bestormden het hart van Miladij.

De schel, door hare poezele hand heftig bewogen, riep nu MAGDALENA terug, die spoedig kwam aanloopen en voor hare meesteres ging staan.

— » Ach, ik dacht er zoo gaauw niet om, MAGDALENA: Mevrouw CROSBY houdt veel van ganzen; zij kent al den ouden Franschen adel: dat is eene vrouw die men wel ontzien mag. Is het nog al een' mooije gans?"

— » Dat verzeker ik u, Mevrouw, en geducht vet ook."

— » Goed, ik zal haar, met een paar regelen schrifts, aan die goede Ladij CROSBY zenden. Laat de gans in een mandje leggen."

MAGDALENA gehoorzaamde, en nu werd, op een blaadje velin postpapier, in Octavo, met schier onleesbare lettertjes, door een luchtig handje gekrabbeld, onder betuiging van Ladij MAXWELL's vriendschappelijke gezindheid, het gansje aan Ladij CROSBY aangeboden; en werden daarbij tevens de heimelijke inzigten van de schenkster, op eene behendige wijze voorgedragen.

» Waarde Ladij CROSBY!

» Mag ik u wel een stukje wild aanbieden, dat ik zoo even van *Maxwell-hal* ontvangen heb? Ik weet, dat gij van vette ganzen houdt, en met vreugd zie ik mij de gelegenheid geschonken, om er u eene te doen toekomen. Ik hoop, dat gij bij voortduring eene volmaakte gezondheid geniet. Er zal dezen winter meer dan één luisterrijk feest worden gegeven. Ja, wat ik u ook vragen wilde, kent gij niet iemand, die met den Franschen adel bevriend is? Ik zou er ook zoo gaarne kennis mêe willen maken. Waarde Lady, ik blijf bestendig, enz. enz.

Eerste reis van de vette gans. — Zij vertrekt met het briefje, en valt in handen, niet van Mevrouw CROSBY [illegible] hare twee dochters, ELIZA en [illegible] de zich onledig houdende met [illegible] gen, die de jonge meisjes bezig[illegible] noemen: met gaas te frommen, met [illegible] uit te knippen, met strookjes te ontplooijen. De mand werd door ELIZA geopend.

— » O, lieve Hemel, MARIA. Milady MAXWELL zendt ons een' vette gans! Gelukkig, dat ik dit briefje geopend heb."

— » Een' vette gans!" riep de jongste dochter, Mama zal ze aan het spit laten steken!"

— » En Kapitein JOLLIBOW, die hier komt eten, wat moet de man wel van ons denken!"

— » En wat een lucht! Het is om een gansch kerspel te verpesten."

— » Ik ga Milady MAXWELL een paar woorden van dankbetuiging schrijven, en haar, namens Mama, het dier terugzenden."

— » Doe dat niet, lieve meid, Mama zou het kwalijk nemen!"

— » Kom, kom, Mama is doof; en, buitendien, Milady MAXWELL zal zoo dikwijls niet op hare vette gans terugkomen."

— » Maar, zeg, als we er de familie NAPIER eens mêe verrasten? Gij weet wel, dat we, sedert eenigen tijd, de beste vrienden niet zijn. Wij hebben hen laatst niet op ons bal verzocht."

— » Dat is goed bedacht."

Tweede reis van de vette gans. — Binnen vijf minuten, had de lakkei zijn geschenk aan den lakkei van Mijnheer NAPIER overhandigd.

— » Wel de complimenten aan Lady CROSBY: dat we haar vriendelijk laten bedanken." En vervolgens den knecht naoogende, die zich langzaam verwijderde: » wel men zou zeggen, wat verbeeldt zich die Jufvrouw CROSBY niet met hare vette ganzen. Denkt zij, met dat leelijke dier, hare onbeleefdheid van laatst goed te maken? Dan bedriegt zij zich schromelijk, zij en hare malle nuffen van meisjes. Ik zal ze niet sparen, daar kunnen ze staat op maken."

— » En ik ook niet," vervolgde de waardige dochter dier wraakzuchtige moeder; » ELIZA zocht zich bij Sir CHARLES in te dringen; maar het eerst, dat ik met hem dans...."

— » Kom, kom," hernam de moeder, » wij moeten dat fraai stuk wild maar hoe eer hoe beter zien weg te krijgen."

— » Geef het de dienstboden Mama."

— » Neen, ik zal het aan die arme Mevrouw JOHNSTONE zenden."

— » Maar *Canongate* is hier wel een uur van daan. Waartoe zou JAN al die moeite doen, en buitendien, wat nut zou het hebben? De JOHNSTONE's zijn zoo arm als de mieren."

— » Ja, dat is goed: maar uw vader verbeeldt zich, dat hij hun verpligting heeft. Mijnheer JOHNSTONE, die destijds rijk was, heeft, meen ik, Mijnheer NAPIER eenige diensten bewezen. Onvoorziene omstandigheden hebben hem sedert van zijn vermogen beroofd, en nu beschouwen ons de JOHNSTONE's als menschen, die

hun dank schuldig zijn, en wel iets voor hun doen mogen. Daarom ook, ziet ge, moeten we geene gelegenheid voorbij laten gaan, om onze erkentelijkheid aan den dag te leggen."

Derde reis van de vette gans. — Zij verlaat het wit geverwde, en naar Grieksche wijze opgetrokken huis van Mevrouw NAPIER, om op de vurenhouten tafel te verschijnen eener kleine eetkamer, in een nederig, somber, maar zindelijk bewoond huisje van *Canongate*.

— » Wat mooije vleugels, wat mooije bouten! Die heerlijke vogel!" riepen te gelijk drie kinderen, die, om de tafel dansende, in de handen klapten, en wier vreugd van hunnen honger getuigde.

— » O, de heerlijke gans, de heerlijke gans! Hoe lekker, als zij gebraden is! Mama, gij hebt gisteren bijna niets gegeten: gij moet er een goed stuk van nemen. Maar, Mama, hoe komt het toch dat we, tegenwoordig, zoo zelden wat lekkers eten?"

— » Wilt gij weleens zwijgen, kleine babbelaars!" sprak een schoon meisje van zestien jaren, dat de oogen harer moeder vol tranen zag.

— » Kindlief," hernam de moeder, » het spijt mij, dat ik die arme kleinen de vette gans ontzeggen moet, die zij met de oogen verslinden. Maar mijne armoede heeft mij, tot nu toe, belet, om die goede Lady BARNETT, door eene of andere beleefdheid, hoe gering ook, mijne erkentelijkheid te bewijzen. Zonder haar, waren we van honger en verdriet omgekomen; terwijl de NAPIER's, die al hun vermogen aan uwen vader te danken hebben, ons met ijdele beloften en hoofsche pligtplegingen hebben afgescheept. Mijn dankoffer aan Lady BARNETT heeft op zich zelve weinig te beduiden; maar ik hoop, dat zij het als een bewijs van aandenken beschouwen en mijne bedoeling raden zal."

— » Goed, goed, moeder; en ik ga wat appelen en noten koopen, om die arme kleinen toch *iets* te geven."

HENRY (zoo heette het kind) bragt de gans bij Lady BARNETT; die vette gans, welke zijne broertjes met zoo veel leedwezen de deur uit zagen dragen. Lady BARNETT zag in dat geschenk het goede hart der arme weduwe, en ontving het op de minzaamste wijze.

— » Zeg aan Mama, dat ik haar zeer verpligt ben, en haar juist een briefje wilde schrijven, om haar te zeggen, dat het slechts van u afhangt, zoo zij het goedvindt, om derde klerk bij een' bankier te worden: het is eene kostelijke gelegenheid: gij zult het daar zeer goed hebben, en ik ben regt blijde, dat ik u dat bezorgen kan."

Het kind spoedde zich ijlings weg, om zijne moeder dat goede nieuws te berigten, en Lady BARNETT, die evenmin op vette ganzen gesteld was, als Mevrouw NAPIER, belde hare kamenier, die, van harentwege, het mandje aan eene van hare beste vriendinnen moest doen bezorgen.

— » O, Mevrouw, Mevrouw!" riep MAGDALENA, terwijl zij bij Lady MAXWELL de kamer binnenstoof. » Zie toch eens, Lady BARNETT zendt ons een' vette gans, en het is juist uwe gans; dezelfde, die wij aan Ladij CROSBY hebben gezonden. Ik zie het aan den bek, en den gebroken' poot. Het is dezelfde, Mevrouw waarachtig dezelfde!"

— » Daar wordt aan de deur geklopt, het is de klop van mijn' man."

— » Ja, ja, Mevrouw, hij is het ook!"

— » Haast u wat, MAGDALENA, maak dat leelijke dier uit de voeten; gaauw wat, gaauw wat, die gans die mij zoo vervolgt. Geef haar aan den hond.

En MAGDALENA, met de gans in de hand, liep wat zij loopen kon, en wierp die heerlijke, vette gans, welke wij op hare verschillende reizen gevolgd zijn, in het nest van Jupiter. Jupiter kende noch weldoeners, noch vrienden, noch modegrillen, noch begeerte, om te Holy-Rood te worden voorgesteld; noch vrees voor hetgeen er de menschen van zouden zeggen, noch vooroordeelen, die hij als wetten eerbiedigde. Jupiter nam het gevogelte tusschen zijne voorpooten, zette zich op zijn gemak neder, en ging, als een ware lekkerbek, zonder overhaasting, zonder gulzigheid, met eene voorbeeldelooze kalmte, tot de volslagen' vernieling over van dat arme dier, dat, zoo koddig, door al de wijken van Edinburgh rondgedragen was. (*Iris.*)

De Drie Vrienden.

Vertrouw geene vriend dien gij niet beproefd hebt; aan de tafels van vreugdefeesten zult gij er meer vinden dan aan de poort des kerkers.

Een man had drie vrienden; twee derzelve waren hem dierbaar, de derde onverschillig, niettegenstaande hij door deze het opregtst bemind werd..... Eensklaps wordt hij voor de regtbank geroepen, zijnde hem, ofschoon valschelijk, eene zware misdaad ten laste gelegd. « Wie van ulieden," zeide hij tot hen, « wil met mij gaan en van mijne onschuld getuigen? want ik ben aangeklaagd en de koning is op mij vertoornd."

De eerste van zijne vrienden weigerde dit, uit hoofde van vele bezigheden. De tweede vergezelde hem tot aan de deur van de geregtszaal, maar keerde om, uit vrees voor den regter. De derde echter, van wien hij het minst verwacht had, ging binnen, en getuigde zoo vurig en welsprekend voor zijne onschuld, dat de regter hem losliet en vrijsprak.

* * *

Drie vrienden heeft de mensch in deze wereld; hoe gedragen zij zich in het uur des doods, als God hem voor Zijnen regterstoel roept? Het geld, zijnen besten vriend, verlaat hem het eerst en gaat niet mede. Zijne bloedverwanten en vrienden, vergezellen hem tot aan de grafplaats en keeren weder naar hunne woningen terug. De derde, dien hij op deze aarde meestal vergat, zijn zijne goede werken. Zij alléén vergezellen hem tot aan den troon des Regters; zij gaan vooruit en getuigen vóór hem, en vinden ontferming en genade.

Uit het Hoogduitsch.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 26sten dezer, de Engelsche Schoener *Admiral Colpoys*, Kapt. J. PRUDDEN, van *Demerary*; Passagiers: de Heeren *E. J. Wesenhagen*, *M. M. de Hart Jr.* en ... *Smit*.

UITGEKLAARD.

Den 25sten dezer, de Fransche Schoener *l'Aurore*, Kapt. M. Giamio, naar Cayenne.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het snelzeilend gekoperd Tweedeks Fregatschip *Wilhelmina en Maria*, Kapt. J. J. Bart. Adres bij J. L. Gellée. — Sluit 5 Maart.

Naar Rotterdam:

Het snelzeilend gekoperd Fregatschip *Piet Hein*, Kapt. Wm. Turnbull. — Adres bij J. M. Samson. — Sluit 12 Maart.

Naar Boston:

De Nd. Am. Brik *Cadet*, Kapt. Grover. — Adres bij de Wed. van Praag. — Sluit 2 Maart.

ADVERTENTIEN.

(9476) Wordt bij publicke Inschrijving, te Koop aangeboden (mits goedgekeurd wordende), van de Plantaadje *Mijn Vermaak*, meerder of minder:

Negen en Twintig Honderd Ponden Heele witte en zwarte bast KOFFIJ, en *Honderd Vijf en Dertig* Ponden gebroken KOFFIJ.

De Inschrijvings-Billetten, zullen ter Griffie van het Geregtshof worden aangenomen tot Zaturdag, den 1sten Maart, des morgens *negen* uren, als wanneer dezelve door Heeren gecommitteerde Raden, worden geopend.

De Monsters zijn aldaar te bezigtigen.

Paramaribo, 26 *Februarij* 1834.

F. BEUDEKER,
c. s. Sekwesters.

(9498) Wordt bij publicke Inschrijving, te Koop aangeboden (mits goedgekeurd wordende), van de Plantagie *Wederszorg*:

p. m. 16 à 17/m. ℔ Heele witte bast *Koffij*.
» 4500 » 5000 » Heele zwarte bast »
» 3000 » 3500 » Gebroken »

De Monsters zijn te bezigtigen ter Griffie van het *Geregtshof* alhier, alwaar de inschrijvings-billetten zullen worden aangenomen tot Dingsdag den 4den Maart e. k., wanneer dezelve op Woensdag den 5den daaraanvolgende, door Heeren Gecommitteerde Raden, zullen worden geopend.

De Koffij zal vrij aan de Waag worden geleverd, zullende de Kooper of Koopers, moeten betalen voor ieder baal *f* 1-10.

Paramaribo, *den* 27 *Februarij* 1834.

R. VAN REES Az.,
c. s. Sekwesters.

(9502) Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van nu wijlen den Heer J. WILLIAMS of deszelfs Boedel, worden verzocht hunne Blanco-Rekeningen in te dienen ten Kantore van den Ondergeteekende, om na accoord-bevinding, betaling te erlangen; en degenen, welke verschuldigd zijn, betaling te willen presteren.

Paramaribo, *den* 26 *Februarij* 1834.

A. F. GERDEMAN *qq. c. s.*

(9484) De ondergeteekende van voornemens zijnde, uit de Kolonie te vertrekken, verzoekt elk en een iegelijk die aan hem, alsmede aan den Boedel van wyle A. J. YSSAN, schuldig zijn, zulks ten spoedigsten te voldoen, ten einde in staat gesteld te worden met zijne Crediteuren te kunnen liquideren; zullende hij anders verpligt zijn, de nalatigen in regten te vervolgen.

Paramaribo, 27 *Februarij* 1834.

J. H. VRIES.

(9499) Heden over Zes Weken, dag en datum nader te bepalen, zal de ondergeteekende, door den Vendumeester A. SALOMONS, doen verkoopen:

Een *HUIS* en *ERF*, staande en gelegen aan de *Waterstraat*, bekend onder Lit. D. N°. 256, zoo goed als nieuw, voorzien van alle noodige Gemakken, Groote Moestuin, Steenen Put en Achtergebouwen; zijnde verder voorzien van een geheel nieuw ACHTERGEBOUW, ingerigt voor een *Hospitaal* voor *Zieke Slaven*.

Inmiddels is hetzelve *UIT DE HAND TE KOOP.*

Paramaribo, 27 *Februarij* 1834.

J. H. VRIES.

Ter Drukkerij van FUCHS & Co.